

γμὴν δάκνων τὰ χεῖλη καὶ ὠχρὸς ἐκ συγκινήσεως ἀπήντα, προκλητικῶς ἀτενίζων τὸν κύριον δῆμαρχον, ὁ κύριος Τιμόθεος:

— Κύριε δῆμαρχε, ἐμεῖς τὰ ἀνθρωπάρια δὲν πρέπει νὰ μιλοῦμε γιὰ τέτοιους ἀνθρώπους!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ.

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ ΤΖΙΛΦΙΛ

Διήγημα Γεωργίας Ἑλλιοτ

Μετάφρασις Ἀριστοτέλους Π. Κουρτίδου.

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Δ'.

Ὁ ἀδυσώπητος κρότος τοῦ ἐκκρεμοῦς προξενεῖ ὀδυνηρὸν παλμόν εἰς τοὺς φοβούμενους τὸ μέλλον. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὸ μέγα ὠρολόγιον τῆς φύσεως. Μετὰ τὰ λευκάνθημα ἔρχονται τὰ κυματοειδῆ χόρτα, ἅτινα διαστίζει τὸ ἔντονον χρῶμα τῆς ἐρυθρᾶς ὀξαλίδος· ἐξαφανίζονται καὶ ταῦτα καὶ οἱ λειμῶνες τότε παρέχουσι θέαμα σμαράγδων ἐσφηνωμένων ἐν συμφύτοις φραγαῖς· οἱ χρυσοὶ στάχυνες κάμπτουσι τὴν κατὰ μεστον κεφαλὴν των· οἱ θερισταὶ κύπτουσιν εἰς τὸ ἔργον αὐτῶν καὶ αἱ θημωνίαι ἐδέθησαν μετ' ὀλίγον· εἴτα δὲ ἀχυρόχοι γραμμαὶ ἐκτείνονται παρὰ τοὺς ἀγρούς, ὧν τὸ χῶμα ἀναταράττει τὸ ἄροτρον ὅπως προετοιμάσῃ αὐτοὺς εἰς νέαν σποράν. Ἡ μετάβασις δὲ αὕτη ἀπὸ καλλονῆς εἰς καλλονήν, ἥτις διὰ τοὺς εὐτυχεῖς εἶνε ὡς συνεχῆς τις μελωδία, ἀγγέλλει εἰς οὐχὶ ὀλίγας ἀνθρωπίνους καρδίας τὴν προσέγγισιν τῆς προσδοκωμένης ἀγωνίας, καὶ φαίνεται ὡς νὰ ἀπωθῇ αὐτὰς πρὸς τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ὁ φόβος θὰ μεταβληθῇ εἰς ἀπελπιστικὴν πραγματικότητα. Πόσον σπεῦδον σκληρῶς ἐφαίνετο εἰς τὴν Αἰκατερίναν τὸ θέρος ἐκεῖνο τοῦ 1788! Βεβαίως τὰ ρόδα ἐμαράνθησαν ταχύτερον καὶ τὰ φύλλα τῶν μελιῶν ἐκίτρινισαν λίαν προῶς ὅπως ἀναγγεῖλωσι τὸ φθινόπωρον, καθ' ὃ ἔμελλε νὰ ἦ μόνη ἀπέναντι τῆς δυστυχίας τῆς, καθ' ὃ ἔμελλε νὰ ἴδῃ τὸν Ἀντώνιον εἰς ἄλλην ἀποτείνοντα τοὺς ἡδεῖς του λόγους, εἰς ἄλλην τὰ ἡδέα βλέμματά του!

Πρὸ τοῦ τέλους τοῦ Ἰουλίου, ὁ λοχαγὸς εἶχεν ἀναγγεῖλῃ δι' ἐπιστολῆς, ὅτι ἡ λαίδη Ἑσχερ καὶ ἡ θυγάτηρ τῆς ἔμελλον ἀπολείπουσαι τὸ θάλασπον καὶ τὴν εὐθυμίαν τῆς Βὰθ νὰ ὑποστρέψωσιν εἰς τὰς ἡρέμους καὶ ὑποσχίους τοποθεσίας τῆς ἐν Φαρλάιγ κατοικίας των καὶ ὅτι προσεκληθῇ νὰ τὰς συνοδεύσῃ καὶ ὁ λοχαγός. Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς του κατεφαίνετο ὅτι διέκειτο ἄριστα πρὸς τὰς δύο κυρίας, οὐδόλως δ' ὑπηνί-

τετο ὅτι εἶχεν ἀντίπαλόν τινα. Ἐφ' ᾧ ὁ σὶρ Χριστοφόρος ἐδείκνυε μερίζονα ζωηρότητα καὶ εὐθυμίαν ἢ τὸ σὺνηθες. Περὶ τὸ τέλος τοῦ Αὐγούστου ἐγνώσθη ὅτι ὁ λοχαγὸς Οὐεϊμπράου ἐγένετο δεκτὸς ὡς μνηστήρ, μετὰ πολλὰς δὲ φιλοφρονητικὰς καὶ συγχαρητηρίους ἐκατέρωθεν ἐπιστολάς, ἀπεφασίσθη ὅπως ἡ λαίδη Ἑσχερ καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἐπισκεφθῶσι τὸ μέγαρον τοῦ Σέβερελ, ἔνθα ἡ Βεατρίκη ἔμελλε νὰ γνωρίσῃ τοὺς μέλλοντας συγγενεῖς αὐτῆς καὶ ἔνθα ἔμελλον ν' ἀποφασισθῶσιν ὁριστικῶς τὰ κατὰ τὸ συνοικέσιον. Ἐως τότε δὲ ὁ λοχαγὸς Οὐεϊμπράου θὰ ἔμενεν ἐν Φαρλάιγ καὶ θὰ συνώδευε τὰς κυρίας κατὰ τὴν περιοδεῖαν αὐτῶν.

Ἐπὶ ταῖς ἐπισκέψεσι ταύταις ἕκαστος παρεσκευάζετο ἐν τῷ πύργῳ τοῦ Σέβερελ. Ὁ σὶρ Χριστοφόρος διετέλει εἰς συνδιασκέψεις πρὸς τὸν ἐπιστάτην καὶ τὸν δικηγόρον του καὶ ἔδιδε διαταγὰς εἰς πάντας, ἰδίως δὲ εἰς τὸν Φραντσέσκον ν' ἀποπερατώσῃ τὰς ζωγραφίας τῆς αἰθούσης. Ὁ Τζιλφιλ ἀνέλαβε νὰ εὕρῃ φορβάδα διὰ τὴν μίς Ἑσχερ ἥτις ἵππευε δεξιῶς. Ἡ λαίδη Σέβερελ ἠναγκάσθη νὰ ἐξέλθῃ εἰς ἐπισκέψεις καὶ νὰ στείλῃ προσκλήσεις. Αἱ πόαι, αἱ δενδροστοίχαι καὶ αἱ πρασιαὶ τοῦ Μπάτς τόσον τέλειαι ἦσαν πάντοτε, ὥστε οὐδὲν ἔκτακτον ἦτο ἀνάγκη νὰ γείνῃ ἐν τῷ κήπῳ, εἰμὴ μόνον νὰ ἐπιπληχθῇ τραχύτερον πως ὁ βοηθὸς τοῦ κηπουροῦ, τοῦθ' ὅπερ δὲν παρέλιπεν ὁ Μπάτς.

Καὶ ἡ Αἰκατερίνα, κατ' εὐτυχίαν τῆς, ἀνέλαβεν ἐργασίαν τινὰ ἀπασχολοῦσαν τὸν μακρὸν τῆς θλίψεως αὐτῆς καιρόν· ἀνέλαβε δὴλα δὴ ν' ἀποπερατώσῃ προσκεφάλαιον κλισμοῦ, ὅπως συμπληρώσῃ τὴν διακέντητον σκευὴν τῆς οἰκογενειακῆς αἰθούσης, δι' ἣν ἐνιαυτὸν ὅλον εἶχεν ἐργασθῇ ἡ λαίδη Σέβερελ, καὶ ἥτις ἀπετέλει τὸ μόνον ἐκ τῆς σκευῆς τοῦ μεγάρου ἄξιον λόγου μέρος.

Ἡ Αἰκατερίνα ἐπελάθετο τοῦ χειροτεχνήματος τούτου, ψυχρὰ ἔξωθεν καὶ παλλομένην ἔχουσα τὴν καρδίαν ἔνδον, εὐτυχῆς ὅτι ἠδύνατο οὕτω καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν νὰ συγκρύπτῃ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν δακρύων, ἥτις κατελάμβανεν αὐτὴν τὴν νύκτα ἐν τῇ μονῳσί.

Δυσχερῶς συνεῖχεν ἑαυτὴν ὅτε προσήγγιζεν ὁ σὶρ Χριστοφόρος. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ βαρονέτου ἀπήστραπτον πλεῖον τοῦ σὺνηθους, ἥτο δὲ ὑπερποτε φαεινὸς καὶ εὐκίνητος· ἐφαίνετο νομίζων ὅτι μόνον τὰ πεπωρωμένα πνεύματα ἠδύνατο νὰ μὴ εἶνε καταμαγευμένα ἐν τῷ κόσμῳ, ἐν ᾧ τὸσον ἐξαίσιως τὰ πάντα ἐνηρμόστουν. Ὁ γηραιὸς λόρδος εἶχε διέλθῃ τὸν βίον ὑπερήφανος ἐπὶ τῇ ἰσχύϊ τῆς ἰδίας θελήσεως, νῦν δὲ ἐπετύγχανεν ἐν τῷ τελευταίῳ αὐτοῦ σχεδίῳ, καὶ τὸ μέγαρον τοῦ Σέβερελ θὰ περιήρχετο εἰς ἀπόγονόν τινα αὐτοῦ. Ἠδύνατο μάλιστα νὰ ἐλπίζῃ ὅτι θὰ

ἔξῃ ἐπαρκῶς ὅπως ἴδῃ τὸν μικρὸν ἀνεψιὸν τοῦ κάτοχον ἥδη ἀρτιφυοῦς πώγωνος. Διατί ὄχι; Οἱ ἐξηκονταεταίεις εἶνε νέοι εἰσέτι. Ὁ σὺρ Χριστοφόρος συνήθιζε ν' ἀποτείνῃ πάντοτε ἀστείότητά τινα πρὸς τὴν Αἰκατερίναν.

— Τώρα, μαῖμουδίτσα, πρέπει νὰ ἐτοιμάσῃς τὴν ὠραιότεράν φωνήν σου· εἶσαι ὁ ῥαψωδὸς τοῦ πύργου, τὸ εἰξεύρεις καὶ θὰ ἔχῃς ἐν ὠραῖον φόρεμα μὲ καινούργαις κορδέλλαις...» Ἡ «θὰ ἔλθῃ καὶ ἡ σειρά σου νὰ ὑπανδρευθῇς, Τίνα. Ἀλλὰ μὴν κάμνης δὲ τόσον τὴν κακὴν καὶ τὴν ὑπερήφανν, θέλω νὰ μεταχειρίζεσαι μὲ καλὸν τρόπον τὸν Μαΐνηαρδ».

Ἡ πρὸς τὸν γέροντα βαρονέτον στοργὴ ἐβόηθει αὐτὴν νὰ μειδιᾷ ἐν ᾧ οὗτος ἐπληττεν αὐτὴν κατὰ πρόσωπον καὶ τὴν παρετῆρει μετ' ἀγαθότητος· ἀλλὰ τότε δυσχερέστερον συνεκράτει τὰ δάκρυά της. Ἡ συνδιάλεξις καὶ ἡ παρουσία τῆς λαίδης Σέβερελ ἐπέφερον αὐτῇ ἡττονα ἀδημονίαν, διότι ἡ Αὐτῆς Ἐκλαμπρότης ἐπὶ τῷ οἰκογενειακῷ τούτῳ εὐτυχίῳ καὶ ἡσθάνετο ἀπλῶς ἡρεμὸν τινα εὐχαρίστησιν κολαζομένην καὶ ταύτην ὑπὸ ζηλοτυπίας τινὸς ἕνεκα τῆς εὐχαριστήσεως ἣν θὰ ἡσθάνετο ὁ σὺρ Χριστοφόρος ἐπαναβλέπων τὴν λαίδην Ἐσχερ, ἥτις εἶχε παραμείνῃ ἐν τῇ μνήμῃ αὐτοῦ ἐν ὅλῃ τῇ θαλερᾷ ἀκμῇ καὶ καλλονῇ δεκαεξαετοῦς νεάνιδος, μεθ' ἧς εἶχεν ἀνταλλάξῃ ἡδέα βλέμματα πρὶν ἐπιχειρήσῃ τὰς πρώτας τοῦ περιοδείας. Ἡ λαίδη Σέβερελ προὔτιμα ν' ἀποθάνῃ μᾶλλον ἢ νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ζηλοτυπίαν ταύτην, ἀλλ' ἤλπιζεν ὅτι ὁ σὺρ Χριστοφόρος θὰ διαψευσθῇ ἐν ταῖς περὶ τῆς λαίδης Ἐσχερ προσδοκίαις του, καὶ ὅτι ἅμα τῇ θέᾳ της θὰ ἡσχύνετο σχεδὸν διότι προανήγγειλεν αὐτὴν τόσον ἐξόχως ὠραίαν.

Ὁ δὲ Τζίλφιλ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἐμελέτα τὴν Αἰκατερίναν ἀντιθέτων ἐμπορούμενος αἰσθημάτων. Ἡ ὁδὸν αὐτῆς εὗρισκεν ἡχῶ ἐν τῇ καρδίᾳ του· ἀλλ' ἔβλεπεν ἀσμένως ὅτι ὁ ἔρως αὐτῆς εἰς οὐδὲν καλὸν δυνάμενος ν' ἀπολήξῃ δὲν ἐβαυκαλατο πλέον ὑπὸ χιμαρικῶν ἐλπίδων. Καὶ πῶς ἡδύνατο νὰ μὴ εἴπῃ καθ' ἑαυτόν:

— Ἴσως, μετ' ὀλίγον καιρὸν, ἡ Αἰκατερίνα βαρυνθῇ νὰ χύνη δάκρυα διὰ τὸν ἀνανδρὸν καὶ ἐλαφρόμυαλον λοχαγίσκον, καὶ τότε...

Ἡ ὠρισμένη ἡμέρα ἔφθασε· λαμπρότατος τοῦ Σεπτεμβρίου ἡλῖος ἐφώτιζε τὰς κιτρινίζουσας φιλῦρας, ὅτε περὶ τὴν πέμπτην ὥραν ἡ ἄμαξα τῆς λαίδης Ἐσχερ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μέγαρον. Ἡ Αἰκατερίνα, ἐν τῷ δωματίῳ αὐτῆς εἰς τὸ ἐργόχειρόν της ἐνησχολημένη, ἤκουσε τὸ κυλινδρῶν τῶν τροχῶν, καὶ προσέσχε τὸν νοῦν εἰς τὸν κρότον τῶν ἀνοιγόμενων καὶ κλειομένων θυρῶν καὶ τὸν ἦχον τῶν ἐν τῷ διαδρόμῳ ἀκουομένων φωνῶν. Ἀναμνησθεῖσα ὅτι τὸ δεῖπνον ὠρίσθη εἰς

τὴν ἕκτην ὥραν καὶ ὅτι ἡ λαίδη Σέβερελ παρήγγειλεν νὰ εἶνε ἐνωρὶς ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἀνηγέρθη ἐν σπουδῇ ὅπως ἐνδυσθῇ, ὑπερήσθη δὲ αἰσθανθεῖσα ἑαυτὴν αἰφνης ἰσχυράν καὶ θαρραλέαν. Ἡ περιεργία της ὅπως ἴδῃ τὴν μίς Ἐσχερ, ἡ σκέψις ὅτι ὁ Ἀντώνιος ἦτο ἐν τῷ μεγάρῳ, ἡ ἐπιθυμία ὅπως μὴ φανῇ ἐσπερημένη θελγῆτρον τινός, ἐπῆνεγκεν αὐτῆς τὸ ἐρύθημα ἐπὶ τῶν χειλέων της καὶ ἐβοήθησεν αὐτὴν νὰ ἐνδυσθῇ, καὶ νὰ ἄσῃ δὲ ἂν ἐζήτουν παρ' αὐτῆς τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, θὰ ἦδεν ἀσμένως. Δὲν ἔπρεπεν ἡ μίς Ἐσχερ νὰ ἐκλάβῃ αὐτὴν ὡς παντελῶς ἀσήμαντον. Ἐφ' ᾧ ἐφόρεσε τὴν μεταξίνην καὶ μαργαροκόσμητον φαῖαν ἐσθῆτα καὶ τὰς κερασσοχρούς ταινίας αὐτῆς, μετὰ τῆς φιλοκάλου μερίμνης ἣν θὰ κατέβαλλε ἂν αὐτὴ ἦτο ἡ μνηστή· δὲν ἐλυσμόνητεν οὐδὲ τὰ ἐνώτια, ἅτινα ὁ σὺρ Χριστοφόρος εἶχεν εἶπῃ εἰς τὴν λαίδην Σέβερελ νὰ τῇ δώσῃ «διότι τ' αὐτάκια τῆς Τίνας ἦσαν πολὺ εὐμορφα».

Μεθ' ὅλην ὅμως τὴν σπουδὴν της εὗρε ἡδὴ τὸν σὺρ Χριστοφόρον καὶ τὴν λαίδην Σέβερελ ἐν τῇ αἰθούσῃ συνδιαλεγομένους πρὸς τὸν Τζίλφιλ. Τῇ εἶπον πόσον ὠραία ἦτο ἡ μίς Ἐσχερ, ἀλλὰ πάντῃ διάφορος τῆς μητρὸς της· ὡμοίαζε προφανῶς πρὸς τὸν πατέρα της.

— Ἀ! ἄ! εἶπεν ὁ σὺρ Χριστοφόρος στραφεὶς ὅπως παρατηρήσῃ τὴν Αἰκατερίναν, τί λέγετε, Μαΐνηαρδ; Εἰδότε ποτε τόσον εὐμορφὴν τὴν Τίναν; Αὐτὸ τὸ στακτὶ φορεματάκι της, ἀπὸ τί νομίζετε ὅτι ἔγινε; ἀπὸ ἐν τεμάχιον ὑφάσματος τῆς μιλαίδης. Τόσον ὀλίγον πρᾶγμα χρειάζεται ἡ μαῖμουδίτσα μας διὰ νὰ ἐνδυσθῇ.

Ἡ λαίδη Σέβερελ ἤρεμος καὶ ἀκτινοβόλος, διότι δι' ἐνὸς βλέμματος ἐβεβαιώθη πόσον ὑπελείπετο αὐτῆς ἡ λαίδη Ἐσχερ, ἐμειδίασε, ἡ δὲ Αἰκατερίνα εὐρέθη ἐν τινι τῶν στιγμῶν καθ' ἃς ἦτο κυρία ἑαυτῆς καὶ αἵτινες ὡμοίαζον πρὸς ἄμπωτιν ἐν τῇ πλημμυρίδι τῶν αἰσθημάτων.

Διηυθύνθη πρὸς τὸ κλειδοκύμβαλον καὶ παρσεύασε τὰ τετράδιά της, θέλουσα νὰ παρατηρηθῇ καὶ διαλογιζομένη ὅτι εὐθὺς ὡς εἰσέλθῃ ὁ λοχαγὸς Οὐεῖμπράου, φαιδρῶς θ' ἀπέτεινεν αὐτῇ τὸν λόγον. Ἀλλ' ὅτε ἤκουσε τὰ βήματά του, καὶ ἡσθάνθη αὐτὸν πλησίον της, ἡ καρδία της ἐφρίκισε. Ἐπελάθετο τῶν πάντων μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ὁ λοχαγὸς ἐθλίψε τὴν χεῖρα αὐτῆς λέγων διὰ τοῦ ἄλλοτε οἰκείου τόνου·

— Λοιπόν, Αἰκατερίνα, πῶς ἔχετε; εἰσθε ἀνηροτάτη βλέπω.

Ἡσθάνθη τὸ ἐρύθημα τῆς ὀργῆς ἀναβαῖνον εἰς τὰς παρειάς της, βλέπουσα ὅτι οὗτος ἡδύνατο νὰ ὁμιλῇ μετὰ τηλικαύτης ἀδιαφορίας. Ἀ! πολὺ βαθέως λοιπὸν θὰ ἡγάπα τὴν ἄλλην ἄφ' οὗ οὐδὲν πλέον ἐνεθυμεῖτο ἐκ τοῦ πρὸς αὐτὴν αἰσθήματος!

Ἄλλὰ μετ' ὀλίγον ἐνόησε πόσον μωρὸν ἦτο νὰ ἀξιοῖ νὰ δείξη πρὸς αὐτὴν ἀγάπην ὁ λοχαγός. Ἐνεκα τῆς συρροῆς καὶ συγχρούσεως ταύτης τῶν συγκινήσεων μακρὰ τῇ ἐφάνησαν αἱ διαρρέουσαι ὀλίγαι στιγμαὶ μέχρι οὗ ἀνοιγείσης τῆς θύρας ἡ προσοχὴ αὐτῆς συνεκέντρωθη εἰς τὰς δύο εἰσελθούσας κυρίας.

Ἡ θυγάτηρ ἐνεποίει πλείονα ἐντύπωσιν ἐκ τῆς πρὸς τὴν μητέρα τῆς ἀντιθέσεως, ἥτις ἦτο μεσηλιζ γυνή, ὠραία ἄλλοτε ἐν τῇ παροδικῇ τῶν ξανθῶν καλλονῇ, ἥς τὰ χαρακτηριστικὰ εἶχον ἤδη ἀμβλυνηθῇ ὑπὸ προώρου εὐσαρκίας. Ἡ μὲν Ἐσχερ ἦτο ὑψηλή, εὐστροφος, καίτοι οὐχὶ λεπτοφυής, κρᾶμα χάριτος καὶ εὐρωστίας. Ἡ μέλαινα αὐτῆς κόμη κατέρρεεν εἰς πλοκάμους περὶ τὸ πρόσωπον καλύπτουσα τοὺς ὤμους τῆς. Τὸ ἔντονον φοινικοῦν χρῶμα τῶν στρογγύλων παρειῶν αὐτῆς, ἡ εὐρυθμία τῆς ῥινός, ἀνεδείκνυν αὐτὴν ἑξοχον καλλονήν, καίτοι οἱ μέλανες αὐτῆς ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἐκ τῶν συνηθεστάτων, τὸ δὲ μέτωπον αὐτῆς στενὸν καὶ λεπτὸν τὰ χεῖλη. Ἐφερε πένθος, τὸ δὲ ὄφρηνον μέλαν χρῶμα τῆς ἐνδυμασίας αὐτῆς, ἐφ' οὗ πού καὶ πού ἀπέστιλβον γαγάται, ἀνεδείκνυε τὴν εὐχροίαν τῆς μορφῆς αὐτῆς καὶ τὴν λευκότητα τῶν βραχιόνων, γυμνῶν ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος. Ἡ πρώτη ἐντύπωσις ἐξεθάμβου, ὥς δὲ ἴστατο ὀρθὴ κατανεούσα τοὺς ὀφθαλμούς μετ' ἐπιχάριτος μειδιάματος πρὸς τὴν Αἰκατερίναν, ἣν συνίστα αὐτῇ ἡ λαίδη Σέβερελ, ἡ δυστυχὴς κόρη, ἀνωμολόγησε καὶ καθ' ἑαυτήν, πόσον παράφρον ἦτο τὸ παρελθόν τῆς ὄνειρον.

— Εἴμεθα καταμαγευμένοι ἀπὸ τὴν κατοικίαν σας, σὶρ Χριστοφόρε, εἶπεν ἡ λαίδη Ἐσχερ μετὰ μεγαλοπρεπείας τινὸς ἐπιτετηδευμένης μᾶλλον ἢ φυσικῆς· εἰμαι βεβαία ὅτι ὁ ἀνεψιός σας θὰ ἠπόρησε μὲ τὴν ἀταξίαν τὴν ὁποίαν ἔχομεν εἰς Φαρλάιγ. Ὁ δυστυχὴς σὶρ Τζὼν ἐφρόντιζε τὸσον ὀλίγον διὰ τὴν κατοικίαν καὶ τὰς γαίας μας! Συχνὰ τῷ ἔκαμνα λόγον περὶ αὐτῶν: Μπᾶ! μοὶ ἀπῆντα· ἐφ' ὅσον οἱ φίλοι μου εὐρίσκουν εἰς τὸν πύργον μου καλὸν φαγητὸν καὶ καλὸν κρασί, οὔτε θὰ προσέξουν κἄν ὅτι αἱ ὀροφαὶ του εἶνε καπνισμέναι. Ἦτο τὸσον φιλόξενος ὁ μακαρίτης σὶρ Τζὼν!

— Τὸ μέγαρον ἔχει ἐξαισίαν θεῶν ἀπὸ τὸ ἄλσος, ἀφ' οὗ διέλθῃ τις τὴν γέφυραν, εἶπεν ἡ μὲν Ἐσχερ, βιαίως πως διακόψασα τὴν μητέρα τῆς, ὥσεί ἐφοβεῖτο μὴ διαφύγῃ αὐτὴν ἀπερίσκεπτός τις φράσις, ἡ δὲ εὐχαρίστησις τὴν ὁποίαν ἠσθάνθη ἐκ τῆς θεᾶς ταύτης ἦτο τὸσφ μεγαλειτέρα καθ' ὅσον ὁ Ἀντώνιος δὲν ἠθέλησε τίποτε νὰ μᾶς περιγράψῃ. Δὲν ἤθελεν ἴσως νὰ καταστρέψῃ τὴν πρώτην ἐντύπωσιν μὲ ἐσφαλμένην περιγραφὴν. Θὰ εἶμαι πολὺ εὐτυχής, σὶρ Χριστοφόρε, νὰ ἐπικεφθῶ τὴν οἰκίαν, καὶ νὰ μάθω

τὴν ἱστορίαν ὅλων τῶν ἀρχιτεκτονικῶν σας σχεδίων, διὰ τὰ ὁποῖα, καθὼς λέγει ὁ Ἀντώνιος, ἐδαπανήσατε τόσα καὶ ἐκάματε τόσας σπουδὰς!

— Προσοχή, εἶπεν ὁ βαρόνος, μὴ ἀναγκάζετε τοὺς γέροντας νὰ ὁμιλῶσι περὶ τοῦ παρελθόντος· ἀρχίζουν εὐκολὰ ἀλλὰ δὲν τελειοῦν εὐκολὰ. Ἐλπίζω ὅτι θὰ εὐρωμην ἄλλην τινὰ διασκέδασιν περισσότερον εὐχάριστον παρὰ νὰ φυλλολογῶμεν τὰ παλαιὰ μου σχέδια. Ὁ φίλος μου ἐδῶ, ὁ κύριος Τζίλφιλ, εὐρε διὰ σᾶς ἐν ἐξαίρετον ἄλογάκι, καὶ εἰμπορεῖτε νὰ κάμετε ὅσας θέλετε ἐκδρομὰς εἰς τὰ περί· Ὁ Ἀντώνιος μᾶς ἔκαμε λόγον περὶ τῆς ἱππευτικῆς σας δεξιότητος.

Ἡ μὲν Ἐσχερ ἐστράφη πρὸς τὸν Τζίλφιλ ἐπιχαρίτως μειδιάσασα.

— Μὴ μ' εὐχαριστεῖτε, σᾶς παρακαλῶ, εἶπεν ὁ Τζίλφιλ, ἕως ὅτου δοκιμάσετε τὸ ἄλογον. Τὰ δύο τελευταῖα ἔτη τὸ εἶχεν ἡ λαίδη Σάρα Λάϊντερ, ἀλλ' ἡ καλαισθησία μιᾶς κυρίας δυνατόν νὰ μὴ συμφωνῇ μὲ τὴν καλαισθησίαν μιᾶς ἄλλης, προκειμένου περὶ ἵππων ὡς καὶ περὶ πολλῶν ἄλλων πραγμάτων.

Κατὰ τὴν συνδιάλεξιν ταύτην ὁ λοχαγὸς Οὐεῖμπράου, ἐρειδόμενος ἐπὶ τῆς ἐστίας ἡρκεῖτο ἀνταποκρινόμενος εἰς τὰ θερμὰ βλέμματα τῆς μὲν Ἐσχερ, ῥίπτων ἐπ' αὐτῆς διὰ τῶν νωθρῶν του βλεμμάτων ἀδιάφορον βλέμμα.

— Πολὺ τὸν ἀγαπᾷ, διενοήθη ἡ Αἰκατερίνα. Ἄλλ' ἠσθάνετο ἀνακούφισιν βλέπουσα τὸσον ψυχρὸν πρὸς αὐτὴν τὸν Ἀντώνιον. Τῇ ἐφάνη ὅτι ἦτο ὠχρότερος τοῦ συνήθους.

— Ἄν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ τὴν ἀγαπᾷ πολὺ, ἂν ἀνεπόλει μὲ λύπην τὸ παρελθόν, νομίζω ὅτι θὰ ἠδυνάμην νὰ ὑποφέρω τὸν γάμον τοῦτον, καὶ νὰ εἶμαι εὐχαριστημένη μάλιστα, βλέπουσα πόσον εὐτυχὴς εἶνε ὁ σὶρ Χριστοφόρος, ἐπεῖπε καθ' ἑαυτήν.

Κατὰ τὸ γεῦμα μικρὸν ἐπεισόδιον ἐνίσχυσε τὴν ἐλπίδα ταύτην. Ὅτε παρετέθησαν τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐπιδόρπια, πηκτὴ εὐρέθη ἐνώπιον τοῦ λοχαγοῦ Οὐεῖμπράου, ὅστις ἐπιθυμῶν νὰ γευθῇ αὐτῆς, προσήνεγκε κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν μὲν Ἐσχερ, ἥτις ἠρυθρίασε καὶ εἶπε διὰ ξηροῦ τόνου.

— Δὲν ἐμάθετε ἀκόμη ὅτι ποτὲ δὲν τρώγω πηκτὴν;

— Ἀλήθεια; εἶπεν ὁ λοχαγός, οὐ ἡ ἀντίληψις δὲν ἦτο τὸσον ὀξεῖα ὅπως ἐννοήσῃ τὸν εἰρωνικὸν ἐκεῖνον τόνον. Ἐνόμιζα ὅτι σᾶς ἤρεσκε. Ποτὲ δὲν ἔλειπε ἀπὸ τὸ τραπέζι σας εἰς Φαρλάιγ.

— Καθὼς παρατηρῶ διόλου δὲν φροντίζετε νὰ μάθετε τί μοὶ ἀρέσκει καὶ τί ὄχι.

— Ὅλον μου τὸ πνεῦμα κατέχει ἡ εὐτυχὴς σκέψις ὅτι μὲ ἀγαπᾶτε, ἀπῆντησεν ἐλαφρῶς ὁ λοχαγός.

Οὐδείς, πλὴν τῆς Αἰκατερίνης, παρετήρησε τὸ μικρὸν τοῦτο ἐπεισόδιον. Ὁ σὶρ Χριστοφόρος

ήκροατο μετὰ φιλόφρονος προσοχῆς τὴν ἱστορίαν ἣν διηγείτο αὐτῷ ἡ λαϊκὴ "Εσχερ περὶ τοῦ τελευταίου μαγείρου, ὅστις ἦτο μοναδικὸς εἰς τὸ κορσομέ, διὰ τὸ ὁποῖον τὸν ἡγάπα καὶ ὁ σὶρ Τζῶν. Τόσον κατέβελγόν οἱ κορσομέδες τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου τὸν σὶρ Τζῶν, ὥστε τὸν ἐκράτησε ἐξ ἔτη ἂν καὶ κατεσκεύαζεν ἐλεεινὰ γλυκίσματα. Ἡ δὲ λαϊκὴ Σέβερελ καὶ ὁ Τζίλφιλ παρετήρουν τὸν Ροῦπερτ, τὸν εὐνοούμενον κύνα, ὅστις προβαλὼν τὴν κεφαλὴν ὑπὲρ τὸν βραχίονα τοῦ κυρίου του ἐπεθεώρει τὰ ἐδέσματα, ἀφ' οὗ εἶχεν ὁσφρανθῆ τὸ περιεχόμενον τῆς παροψίδος τοῦ βαρόνου.

(Ἐπεται συνέχεια).

ΚΡΗΤΗ ΚΑΙ ΚΡΗΤΕΣ

[Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον].

Καὶ τὸ Ἡράκλειον, ὡς πᾶσα ἄλλη πόλις τῆς Κρήτης, πᾶσα κώμη, πᾶν χωρίον ὑπῆρξε θέατρον αἱματηρῶν σκηνῶν, εἰς τὴν σφαίραν τῆς τουρκικῆς βίας ἀναγομένων, καὶ τῆς ἀδιαλείπτου ἐνόπλου διαμαρτυρήσεως, ἣν πανταχοῦ καὶ πάντοτε, καὶ ἐπὶ Ἑνετῶν καὶ ἐπὶ Ὀθωμανῶν ἀντέταξαν οἱ Ἕλληνες κατὰ τῶν κρατούντων δεσποτῶν. Ὁ Μητροπολιτικὸς ναὸς τοῦ Ἀγίου Μηνᾶ μετεβλήθη ἡμέραν τινά, κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, εἰς ἀτελεύτητον σφαγεῖον. Κεκλεισμένοι ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῆς ἐκκλησίας ἐσφάγησαν οἱ χριστιανοὶ ὑπὸ τοῦ φανατικοῦ τουρκικοῦ ὄχλου. Ἀκούραστος τοῦ θανάτου ἡ μάχαιρα πλήσσει ἐκεῖ, ὑπὸ Ὀθωμανικῆς χειρὸς κινουμένη, καὶ τῆς σφαγῆς ἡ διψα φλεγμαίνει καθόσον τὸ χριστιανικὸν αἷμα χύνεται ἀφειδῶς. Θύσαν καὶ ἀπολέσαν τὸ τουρκικὸν πλῆθος ἐπιπίπτει κατὰ τῆς Μητροπόλεως ὅπου ἔμενον, μετακληθέντες εἰδικῶς ὑπὸ τῆς τοπικῆς ἐξουσίας, οἱ σεβάσμιοι τῆς Κρήτης ἱεράρχαι. Πίπτουσιν ἐκεῖ αἱματόφυρτοι ὁ Μητροπολίτης Κρήτης, ὁ Σιτείας, ὁ Χερρονήσου, ὁ Λάμπης, ὁ Κνωσσοῦ. Μαινόμενος ὁ τουρκικὸς ὄχλος ὁρμᾷ κατὰ τῶν Χριστιανῶν τῆς πόλεως καὶ συμπληροῦ τὸ ἔργον τῆς σφαγῆς. Εἰς τὸ Ἡράκλειον ἐπίσης ἐξεδάρη ζῶν ὁ Δασκαλογιάννης, ἀφοῦ προηγουμένως ἐστρεβλώθη καὶ ἐδασανίσθη δεινῶς εἰς τὰς ὑπογείους τοῦ φρουρίου φυλακάς. Ὁ Δασκαλογιάννης συναρπασθεὶς ὑπὸ τῆς ἐλπίδος, ὅτι ἡ δύνατο νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν πατρίδα του παρεσκεύασε, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς καθόδου τοῦ Ὀρλώφ εἰς τὴν Μεσόγειον, ἐπανάστασιν ἐν Σφακίοις. Συλληφθεὶς ἀπῆλθον εἰς Μεγάλο Κάστρο ὅπου καὶ ἐθανατώθη βασανισθεὶς καὶ ἐκδαρεὶς ζῶν. Ὑπάρχει καὶ ἔσχα δημῶδες «Δασκαλογιάννης τῶν Σφακιῶν»

ἐπιγραφόμενον, ἐν ᾧ ἐν γλώσσῃ Κρητικῇ, ἀφηγεῖται ὁ ποιητὴς τὴν σύλληψιν καὶ τὰς ἀγωνίας τοῦ Δασκαλογιάννη, ἐνθυμούμενον τὰ τέκνα αὐτοῦ, καὶ ἀλγούντος ἐπὶ τῇ οἰκτρᾷ τύχῃ, ἥτις ἀναμένει τὴν οἰκογένειάν του. Ὡς συνέχεια τοῦ αὐτοῦ ὁμοιομόρφου δράματος, ὡς ἐξακολούθησις τῆς αὐτῆς ἱστορίας, τοῦ αὐτοῦ πενήθμου τόνου ἀναγράφονται πλεῖστα αἱματηρὰ ἐπεισόδια εἰς φόνους καὶ στρεβλώσεις τῶν Χριστιανῶν ἀναφερόμενα. Συνάπτων δύο ἐποχὰς δουλείας, ἀλλὰ καὶ διαμαρτυρήσεως ἀκαταβλήτου, ἀναφέρω τὴν ἐν ταῖς δόδοις τοῦ Ἡρακλείου περιγωγὴν, δίκην τροπαίου, τῆς αἱματοφύρτου κεφαλῆς τοῦ διακόνου Εὐμενίου ὅστις, ἀληθῆς Ἕλλην κληρικός, ἔπεσε μαχόμενος κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 66. Τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἔσυραν εἰς τοὺς δρόμους οἱ Τοῦρκοι. Εἶδον ἀγῶ, σπυρνωὺς φυλασσόμενον, τὸ κρανίον τοῦ γενναίου καὶ χρηστοῦ διακόνου.

Τὸ μεσονύκτιον ἔπρεπεν ἀναποδράστως ν' ἀναχωρήσωμεν διὰ θαλάσσης εἰς Χανία. Ἡ κρίσις εἶχε δεινωθῇ, καὶ ὁ τηλεγράφος ἀνῆγγελλεν εἰς τοὺς ἐν Ἡρακλείῳ διατρίβοντας, χάριν ἐκδρομῆς, προξένους τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἄλλων δυνάμεων, ὅτι σφαγαὶ ἠπειλοῦντο ἐν Χανίοις, καὶ ὅτι ἡ ἐπάνοδος αὐτῶν ἦτο κατεπείγουσα. Τοῦ μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος ὅπερ ἀπέμενε μετὰ τὴν κλινάσσης ἤδη ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός, ὅτε ἐμέλλομεν νὰ ἐπιβιβασθῶμεν, ἔσπευσα νὰ ἐπωφεληθῶ ἐπισκεπτόμενος τὰ ἐρείπια τῆς Κνωσσοῦ. Ἐξῆλθον διὰ τῆς βορείου πύλης τοῦ φρουρίου, καὶ ὑπερβὰς τουρκικὰ νεκροταφεῖα, παρακείμενα τῇ πόλει, ἐχώρησα πρὸς τὸ ἄλλο νεκροταφεῖον ἔνθα ἤκμαζε ποτὲ ἡ ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου ὕμνηθεῖσα μεγάλη Κνωσσός. Θαυμασία ἐξετίνατο περίξ ἡ ἀποψὶς τοῦ πεδίου. Τῶν ὁρέων αἱ σειραὶ ἐχώρουν κλιμακῆδόν ταπεινούμεναι, καὶ εἰς λοφίσκους χθαμαλοὺς τερματούμεναι καθώριζον πρὸς τὴν μεσημβρίαν, τὴν ἀνατολὴν καὶ τὴν δύσιν τὸ πεδίον τοῦ Ἡρακλείου. Πρὸς βορρᾶν ἠπλοῦτο ἡ θάλασσα, ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς ὁποίας ἀνεπήδα ἀποτόμως τὸ νησίδιον τῆς Δίας, ἡ τοῦ Δία. Τὰ ἐρείπια τῆς Κνωσσοῦ κατὰ κεινται λίαν δυσδιακρίτως, κατὰ διεύθυνσιν μεσημβρινοανατολικήν, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ παραρρέοντος Καιράτου ποταμοῦ, ἐγγὺς τείχους ρωμαϊκοῦ «Μακρότειχος» καλούμενου. Ἀλλὰ χροὸς ἐφέισθη τοῦλάχιστον τῶν ἐρείπιων τῶν μεγάλων καὶ ἰσχυρῶν πόλεων εἰς τὴν Κνωσσὸν φαίνεται ὅτι ἐφθόνησε καὶ τὰ λείψανα αὐτὰ τῆς ἀρχαίας δόξης, καὶ πνοὴν καταστροφῆς ἐμφυσήσας ἠφάνισεν καὶ τὰ ἐρείπια ἔτι. Βαθεῖα μελαγχολία πιέζει τὴν ψυχὴν τοῦ πλανωμένου περὶ τὸν χώρον τῆς ἀρχαίας Κνωσσοῦ, καὶ ἐξ ὀλιγίστων λίθων διακρίνοντος μόλις τὰς θέσεις ἔνθα ἠγέρθησαν τοῦ Μίνως τὰ βασίλεια, καὶ ἤκμασεν ἡ ἐπιφανεστά-